

DECIZIE

15 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței
Judecători

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu, Mariana Pitic,
Valentina Clevadi, Iuliana Oprea

judecînd recursul declarat de Primarul General al municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Primarului General al municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău împotriva Serviciului Național Locuință în lichidare și Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al RM privind obligarea executării deciziei, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015,

C O N S T A T Ă :

La 26 noiembrie 2009, Valentina Urecheanu în numele Primarului General al mun. Chișinău, a înaintat la Judecătoria Economică de Circumscripție acțiune către Serviciul Național Locuințe în lichidare, solicitînd obligarea executării pct. 2.8 a deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 43/1 din 16.03.2006 „Cu privire la atribuirea în folosință a unor loturi de pămînt Serviciului Național Locuință”, și anume transmiterea gratuită către primărie a 10% din apartamentele construite.

Prin încheierea Judecătoriei Economice de Circumscripție din 15.03.2012, cauza civilă la acțiunea Consiliului municipal Chișinău către Serviciul Național Locuințe în lichidare cu sediul în mun. Chișinău privind obligarea executării pct. 2.8 a decizie Consiliului municipal a fost transmisă după competență la Judecătoria Centru, mun. Chișinău.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 06 iulie 2012, a fost scos de pe rol cauza civilă la acțiunea înaintată de către Consiliului municipal Chișinău către Serviciului Național Locuință în temeiul art. 267 lit. f) CPC.

La 22 octombrie 2012, Judecătoria Centru, mun. Chișinău a anulat încheierea din 06.07.2012 privind scoterea cererii de pe rol la acțiunea Consiliului municipal Chișinău către Serviciului Național Locuință.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 03 decembrie 2012 a fost atras în calitate de copîrît Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului în cauza civilă la acțiunea Consiliului municipal Chișinău versus Serviciul Național Locuințe în lichidare cu privind obligarea executării decizie.

La data de 17 decembrie 2012, reclamantul a înaintat o cerere de concretizare a cerințelor din acțiune prin care a solicitat obligarea Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului la executarea obligațiilor neexecutate de către Serviciul Național de Locuințe în lichidare.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 03 decembrie 2013, a fost strămutată cauza civilă la acțiunea înaintată de către Consiliul municipal Chișinău către Serviciul Național Locuințe în lichidare și Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului privind obligarea executării deciziei în Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr.43/1 din 16.03.2006 „Cu privire la atribuirea în folosință a unor loturi de pământ Serviciului Național Locuință”, au fost atribuite în folosință „Serviciului Național Locuință” mai multe loturi de teren în scopul proiectării și construirii unor blocuri locative, printre care și lotul de pământ cu suprafața de 2,010 ha, din str. Nicolae Milescu Spătaru.

Menționează că, prin prevederile pct. 2.8 a deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.43/1 din 16.03.2006 „Cu privire la atribuirea în folosință a unor loturi de pământ Serviciului Național Locuință”, a fost stabilită condiția că, după definitivarea construcțiilor, beneficiarul loturilor „Serviciului Național Locuință”, era obligat să se adreseze organelor de resort ale Consiliului municipal Chișinău pentru transmiterea gratuită a 10% din apartamente, în scopul repartizării lor păturilor social-vulnerabile.

Afirmă că, la data de 24.02.2006, Agenția pentru dezvoltarea teritoriului a Republicii Moldova s-a adresat cu demersul nr. 538-01-07 privind atribuirea în folosință a unor loturi de pământ, lucru care a fost finalizat prin emiterea deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 43/1 din 16.03.2006 „Cu privire la atribuirea în folosință a unor loturi de pământ Serviciului Național Locuință”, pînă la momentul actual beneficiarul lotului „Serviciului Național Locuință” nu a executat condițiile stabilite, cu toate că la 09.02.2009 în adresa pîrîtului a fost expediată reclamația nr.06-111/74.

Relevă că, conform art. 2 al Legii privind contenciosul administrativ, unde actul administrativ este asimilat cu contractul administrativ, litigiului dat sînt aplicabile prevederile Codului civil.

Explică că, conform prevederilor art. 666 al Codului civil, rezultă că pîrîtul a fost de acord cu prevederile pct. 2.8 a deciziei Consiliului municipal Chișinău, actul menționat a fost întocmit cu respectarea normelor stabilite prin art. 667 al Codului civil, deci î-i sînt aplicabile și prevederile altui articol – 668 și 622 ale Codului civil.

Susține că, terenul a fost atribuit în folosință deci, fără achitarea cărorva cerințe pecuniare de unde și rezultă contraprestația gratuită, în ceia ce privește transmiterea a 10% din apartamentele construite, în baza actelor depuse de către pîrît privitor la numărul de apartamente construite pe terenul transmis gratuit pentru construcția de blocuri locative Primarul General al municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău concretizează cerințele.

Invocă că, la momentul concretizării acțiunii pe terenul atribuit din str. Nicolae Milescu Spătaru au fost construite 705 apartamente: dintre care 105 ap. cu 3 odăi sau 10 019,1 m²; 485 ap. cu 2 odăi sau 32 522,56 m²; 115 ap. cu 1 odaie sau 6 404 m², astfel, 10% constituie: 10,5 ap. cu 3 odăi sau 1 001,91 m²; 48,5 ap. cu 2 odăi sau 3 252,256 m²; 11,5 ap. cu 1 odaie sau 640,4 m², totalul fiind de 4 894,766 m², care conform prețurilor de piață este echivalent cu 4 894,76*693,26 = 339 3047,636 euro sau 56 121 007,83 lei la cursul BNM din 17.01.2011 = 16,541 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 03 iunie 2015, acțiunea înaintată de Primarul General al municipiului Chișinău și Consiliul municipal

Chișinău împotriva Serviciului Național Locuință în lichidare și Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al RM s-a respins ca fiind neîntemeiată.

În motivarea soluției, instanța de fond a aplicat prevederile pct. 2 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 662 din 10.11.2009, art. 51 al Legii privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317 din 18.07.2003, menționând că Ministerul nu execută lucrări de construcție propriu-zise, iar simpla mențiune în preambulul deciziei CMC nr. 43/1 din 16.03.2006 a demersului Agenției pentru Dezvoltare Regională, nu impută careva obligațiuni Agenției și aceasta nu poartă răspundere pentru neexecutarea deciziei menționate.

Totodată, instanța de fond a reținut aplicabile și prevederile art. 512 alin. (3), 572 Cod civil, menționând că la momentul emiterii deciziei CMC nr. 43/1 din 16.03.2006, primăria nu a specificat modul în care urma să fie executat pct. 2.8.

La 08.07.2015, Primarul General al mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, iar la 21.10.2015 au depus apel motivate, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 03 iunie 2015 și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea apelului au indicat că, hotărârea primei instanțe este neîntemeiată și ilegală, urmînd a fi casată, deoarece contravine normelor dreptului material și procesual, iar la examinarea și adoptarea hotărârii contestate nu au fost pe deplin constatate și elucidate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

Specifică că, Serviciul Național Locuințe „în lichidare” a fost constituit în baza Hotărârii Guvernului nr.639 din 27.05.2003 ca persoană publică în subordinea Agenției pentru Dezvoltare Regională care, prin Hotărârea Guvernului nr. 864 din 01.08.2006 „Cu privire la aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Agenției Construcții și Dezvoltare a Teritoriului”, a fost redenumită și conform pct. 4 “Agenția Construcții și Dezvoltare a Teritoriului este succesorul de drepturi al Agenției pentru Dezvoltare Regională”.

Afirmă că, la 11.08.2008, prin Hotărârea Guvernului nr. 971 din 11.08.2008 „pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului”, Agenția Construcții și Dezvoltare a Teritoriului, a fost dizolvată și conform pct. 4 „Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului este succesorul de drepturi al Agenției Construcții și Dezvoltare a Teritoriului”, iar prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 43/1 din 16.03.2006 „Cu privire la atribuirea în folosință a unor loturi de pămînt Serviciului Național Locuință”, au fost atribuite în folosință „Serviciului Național Locuință” mai multe loturi de teren în scopul proiectării și construirii unor blocuri locative, printre care și lotul de pămînt cu suprafața de 2,010 ha, din str. Nicolae Milescu Spătaru.

Relevă că, prin prevederile pct. 2.8 a deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.43/1 din 16.03.2006 „Cu privire la atribuirea în folosință a unor loturi de pămînt Serviciului Național Locuință”, a fost stabilită condiția că, după definitivarea construcțiilor, beneficiarul loturilor „Serviciului Național Locuință”, era obligat să se adreseze organelor de resort ale Consiliului municipal Chișinău pentru transmiterea gratuită a 10% din apartamente, în scopul repartizării lor păturilor social-vulnerabile.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015, s-a admis apelul declarat de Primarul General al mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău, s-a casat hotărârea Judecătoriai Rîșcani, mun. Chișinău din 03 iunie 2015 și s-a emis o nouă decizie sub formă de încheiere prin care s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată a Primarului General al municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău împotriva Serviciului Național Locuință în lichidare și Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al RM privind obligarea executării deciziei, ca fiind semnată și depusă în judecată de o persoană neîmputernicită.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut prevederile art. 75, 80, 81, 166 alin. (5), 167 alin. (1) lit. e), 171, 267 lit. c), 268 CPC, menționând că cererea de chemare în judecată înaintată la 26.11.2009 și înregistrată cu nr. 12355 în prima instanță, a fost semnată și depusă de reprezentantul Primarului General al municipiului Chișinău, Valentina Urecheanu, însă nu a fost atașată procura care să confirme împuternicirile de a semna și depune acțiunea, iar toate procurile anexate la dosar sunt ulterioare zilei de 26.11.2009 și nu pot avea putere retroactivă.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 22.03.2016, reprezentanta Primarului General al municipiului Chișinău și a Consiliului municipal Chișinău, Valentina Urecheanu a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015 și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, recurenta a invocat încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

În speță, susține că reprezentantul Primarului General al municipiului Chișinău și a Consiliului municipal Chișinău, Valentina Urecheanu avea procuri valabile la data de 26.11.2009 cu nr. 02-116/12 din 14.01.2009 și 07.116/95 din 22.09.2009.

Consideră că eroarea în cauză s-a produs din motivul că cererea de chemare în judecată a fost depusă la sfârșitul anului calendaristic, iar prima ședință când părțile s-au prezentat și au anexat procurile, a fost fixată la începutul anului următor, 2010, astfel nefiind anexate procurile anterioare.

La 27.04.2016, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al RM a depus referință pe marginea recursului declarat, prin care a solicitat respingerea acestuia ca neîntemeiat.

La 18.05.2016 a depus referință și Serviciul Național Locuință în lichidare, prin care a invocat tardivitatea și netemeinicia recursului și a solicitat respingerea acestuia ca nefundat.

Potrivit art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz, decizia instanței de apel a fost emisă la 12.11.2015 (f.d. 237, vol. I) și a fost expediată în adresa părților la 15.12.2015 (f.d. 251, vol. I).

Cererea de recurs a fost depusă la data de 21.03.2016 (f.d. 1, vol. II).

Însă, pornind de la faptul ca la materialele cauzei lipsesc înscrisuri ce dovedesc înmînarea sau recepționarea de către recurent a deciziei instanței de apel, Colegiul consideră recursul depus de reprezentanta Primarului General al municipiului Chișinău și a Consiliului municipal Chișinău, Valentina Urecheanu, în termenul legal de atac.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de reprezentanta Primarului General al municipiului Chișinău și a Consiliului municipal Chișinău, Valentina

Urecheanu a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificând, în limitele invocate în recurs și în baza referințelor depuse de intimați, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

Conform art. 445 alin (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să-l admită și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la adoptarea deciziei contestate, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, situație ce impune rejudecarea cauzei, or, din acest motiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a se expune privitor la corectitudinea aplicării normelor de drept material, atunci când fondul a fost cercetat superficial.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate.

Astfel, potrivit materialelor cauzei, Colegiul constată cu certitudine că, la 26.11.2009, reprezentanta Primarului General al municipiului Chișinău, Valentina Urecheanu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Național Locuințe în lichidare, ulterior fiind atras ca copârît și Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului al RM, solicitând obligarea executării pct. 2.8 a deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 43/1 din 16.03.2006 „Cu privire la atribuirea în folosință a unor loturi de pământ Serviciului Național Locuință”, și anume transmiterea gratuită către primărie a 10% din apartamentele construite sau contravaloarea lor.

Instanța de fond a respins cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată.

Instanța de apel a casat hotărârea instanței de fond și a emis o hotărâre nouă sub formă de încheiere prin care a scos cererea de chemare în judecată de pe rol, ca fiind semnată și depusă de o persoană neîmputernicită.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ilegală decizia instanței de apel pornind de la următoarele.

După cum rezultă din materialele dosarului, cererea de chemare în judecată a fost semnată și depusă la 26.11.2009 de către reprezentanta Primarului General al municipiului Chișinău, Valentina Urecheanu (f.d. 2-3, vol. I), iar prima ședință de judecată a fost stabilită pentru 22.02.2010 (f.d. 22, vol. I).

În acea ședință, instanța de fond a verificat împuternicirile participanților la proces, reprezentanta reclamantului fiind identificată Valentina Urecheanu, care era împuternicită prin procura din 30.12.2009, valabilă pînă la 31.12.2010, anexată la dosar (f.d. 23, vol. I).

Ulterior, reprezentanții reclamanților prezentau procurile care le atestau împuternicirile la momentul participării în ședințele de judecată.

Deși în instanța de fond nu au fost verificate împuternicirile semnatarei cererii de chemare în judecată, Valentina Urecheanu, la momentul depunerii acesteia, instanța de apel a constatat lipsa acestor împuterniciri și a dispus scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată.

Însă, Colegiul constată că instanța de apel nu a asigurat verificarea prezenței împuternicirilor semnatarei acțiunii la momentul depunerii ei direct de la aceasta, or, în ședința instanței de apel reprezentanta apelanților nu s-a prezentat.

Acest aspect este determinant pentru aprecierea legalității depunerii cererii de chemare în judecată prin prisma împuternicirilor reprezentanților, având în vedere persoana reclamanților, cât și faptul că reprezentanții acestora erau împuterniciți sistematic pentru o perioadă de un an calendaristic, de regulă de la începutul anului pînă la sfîrșit.

Mai mult ca atît, recurenta a susținut că deținea împuternicirile necesare pentru semnarea și înaintarea cererii de chemare în judecată la momentul depunerii ei, fapt confirmat prin copia procurilor nr. 07-116/95 din 22.09.2009 și nr. 02-116/12 din 14.01.2009 (f.d. 3, 4, vol. II).

Or, aceste circumstanțe puteau fi lejer verificate de către instanța de apel prin chestionarea recurentei vis-a-vis de împuterniciri, iar soluționarea aspectului dat în lipsa reprezentantei apelatei, care nu a putut reacționa în acest sens din motivul lipsei în ședința instanței de apel, a dus la constatarea eronată a lipsei împuternicirilor la momentul semnării și depunerii cererii de chemare în judecată.

Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de apel eronat a scos de pe rol cererea de chemare în judecată, ca fiind semnată și depusă de o persoană neîmputernicită, respectiv decizia adoptată este ilegală.

Mai mult, toate aceste circumstanțe constituie un aspect determinant în justa soluționare a litigiului, deoarece instanța de apel urma să se expună asupra fondului apelului prin prisma verificării legalității soluției instanței de fond.

În consecință, instanța de recurs conchide că, instanța de apel, care are atribuții de dezvoltare devolutivă a fondului cazului la judecarea apelului, nu a constatat și elucidat toate aceste circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii în fond, și, ca urmare, a pronunțat o soluție ilegală.

Astfel, fiind prezente motivele de casare a deciziei, prevăzute de art. 432 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit va admite recursul declarat, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, întru evitarea încălcării dreptului la o cale de atac.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

Ținînd cont de cele indicate, conform art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul declarat de Primarul General al municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Primarului General al municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău împotriva Serviciului Național Locuință în lichidare și Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al RM privind obligarea executării deciziei și cauza se remite la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău într-un alt complet.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu

Mariana Pitic

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea